

waarom **bidden?** : pedagogische waarde

- Door het (gelovig) vieren werken we als katholieke school duidelijk aan onze **identiteit**.
- **Cultuur van verinnerlijking**
In het opvoedingsproject van het Katholiek Onderwijs is er aandacht voor sfeer, stilte, symboolgevoeligheid en rituelen. Je zou het kunnen benoemen als het werken aan een cultuur van verinnerlijking. Elke leerkracht (ook wie geen godsdienst geeft) kan hier aan meewerken.
(Vb.: in de les lichamelijke opvoeding: een ademhalingsoefening/meditatieoefening: het voelen van je lichaam.)
- **Ritme van verstilling**
De school ademt de sfeer van de maatschappij om haar heen. In die maatschappij loop je risico's. Het ritme van de samenleving is die van een sneltrein. Alles moet snel, vlug, efficiënt. Een school heeft hier een belangrijke pedagogische taak, om **tegen dit haastritme te durven ingaan**. Een school dient naar rustpunten te zoeken. Door die rustpunten kunnen kinderen dichter bij hun eigen ervaringen komen.

bidden op een **katholieke dialoogschool**

... Vanuit dit mens- en wereldbeeld nodigt de katholieke dialoogschool in deze tijd van **levens-beschouwelijk-religieuze veelheid** iedereen uit om in dialoog met elkaar op zoek te gaan naar het volle mens- en medemens-zijn. Hiertoe brengt ze christenen, moslims, joden, andersgelovigen, niet-gelovige humanisten samen met alle anderen die betekenis willen vinden in leven en samenleven. In gesprek met elkaar leert iedereen de eigen identiteit vorm te geven, door deze te ontdekken, erover na te denken en te verdiepen. Vanuit haar opdracht brengt de school zelf **in woord en daad op eigentijds-tegendraadse wijze de christelijke stem** in dit gesprek binnen. Ze schept daarbij ruimte voor wie niet aan het woord komt.

Op deze wijze school maken vergt **een blijvende inzet** van allen en biedt ruimte voor groei en verscheidenheid. ...

personeelsvergadering rond gebedscultuur op school

1. Opwarmer (individueel)

Lees de uitspraken in onderstaande tabel en geef aan of je akkoord bent of niet

	akkoord	niet akkoord
Bidden is de dingen die me bezig houden voorleggen aan God		
Bidden is elke dag op dezelfde tijd mijn hart klaarmaken		
Bidden is je focus richten op wat goed is		
Bidden geeft richting aan je dag		
Bidden is tijdverlies		
Bidden is het stil maken		
Bidden is je bewust worden van wat essentieel is in het leven		
Bidden is moeilijk		
Bidden is bezinnen		
Bidden is nadenken		
Bidden is je bezigheden in een groter verband zien		
Bidden maakt je anders		
Bidden is kijken met de ogen van God		
Bidden als 'woorden aframmelen' is zinloos		
Bidden is je laten raken		
Bidden is aanwezig zijn, hier nu		
Bidden is je laten opnemen in een aanwezigheid		

Andere eigen formulering: Bidden is .....

2. Uitwisselen (per 2)

Wissel het bovenstaand overzicht uit met een collega. Bekijk elkaars overzicht.

- Wat valt me op? Vraag verduidelijking bij een aantal stellingen
- Wat vind ik vreemd?
- Wat zou ik willen kunnen?
- Waar kan ik respect voor hebben?
- Waar verbind ik me mee?

3. Bidden in de klas (in groepjes)

Overleg in groepen rond volgende vragen:

Wat doe ik 'nog' i.v.m. klasgebed in mijn klas? Wanneer? Waarom doe ik dat?

Wat doe ik niet (meer)? Waarom niet?

Is bidden in de klas veranderd doorheen de jaren van je eigen loopbaan?

4. Waarom bidden in de klas? (in groepjes)

Vertel aan elkaar waarom je bidt in de klas. Hieronder vind je een aantal argumenten die je op weg kunnen zetten. Met welk argument stem je in? Met welk niet? Waarom? Mogelijk heb je er nog andere. Noteer ze erbij.

- Het geeft uitdrukking aan wie we als school zijn (identiteit)
- Het draagt bij tot een cultuur van verinnerlijking
- Op die manier bieden we een oase tegen het haastritme in
- Bidden helpt om waarden te verdiepen
- Door te bidden beleven we verbondenheid (tegen een louter individualistisch klimaat)
- Bidden is de taalvaardigheid van het hart ontwikkelen
- Het helpt om in de les rust te brengen
- Het brengt de kinderen in de gepaste sfeer
- ...

Voorzie een plenair moment

Zet alle argumenten op een flap. Laat vanuit elke groep iemand een sticker plakken bij 3 argumenten die de groep belangrijk vindt.

5. Bidden in de klas. Hoe kan het?

Neem eerst persoonlijk en rustig de tekst hieronder (5.1 tot en met 5.8) door en geef in de marge aan wat je leuk vindt en wat inspireert. Bespreek dit vervolgens met de collega's van de graad waar je les geeft.

5.1 Bidden is veel ruimer dan 'zich verbaal uitdrukken tot God'...

5.2 Bidden kan luisteren, kijken, smaken, ruiken, voelen, meeleven... zijn

- Vb.
- Luisteren naar de stilte
  - Luisteren naar je ademhaling (Bidden met het lichaam: knielen, handen, ...)
  - Luisteren naar een Bijbelwoord
    - God neemt het initiatief:
      - joods 'shema' gebed: "Hoor Israël" (Deut.6,4-9)
      - roeping van Samuël: "spreek Heer, uw dienaar luistert" (1 Sam. 3,9)
      - koning Salomo: vraagt om een luisterend hart (1 Kon.3,9)
  - Luisteren naar (natuur)geluiden
  - Luisteren naar muziek
  - Kijken naar het branden van kaarsen, Icoon, ...
  - Het beschouwen van een kunstwerk, (Kruis)beeld, ...
  - Vanuit symbolen – symbolenhoek (Godsdiensthoek/actua-hoek in de klas)
  - Bidden met foto's en beelden die uitdrukken van hoe mensen bidden.
  - Samen proeven: wijn/hostiebrood
  - Wierook
  - Wind in de haren
  - Bidden kan zijn: denken aan (meeleven)

5.3 Bidden kan met woorden (van jezelf of van iemand anders)

- Vb.
- Woorden van jezelf (aan God vertellen wat zich voordoet, wat ons bezig houdt: je hart uitspreken)
  - Woorden uit een (gebeden)boek
  - Woorden van een gedicht
  - Woorden van een formulegebed (onzeVader, Weesgegroet, Kruisteken...)
  - Woorden die je herhaalt (mantra...)

5.4 Bidden kan met bronnen

Bidden kan je vanuit de **traditie** (bijbel, formulegebeden)
Bidden kan je vanuit de **lesinhouden** van je godsdienstles
Bidden kan ook **vanuit wat zich aandient** in de klas, thuis, de buurt, de wereld
Bidden kan je doen op het ritme van het **liturgisch-pastoraal** en **kerkelijk** jaar
Bidden vanuit de **persoonlijke beleefwereld**

5.5 Bidden kan in diversiteit

Met welk soort bidden kunnen moslimkinderen meedoen en welke gebeden liggen moeilijker voor moslims?

- respectvol aanwezig zijn bij het gebed van een ander geloof
- elke aanwezige traditie bidt om de beurt, vanuit de eigenheid.
- samen bidden
- laat moslimkinderen geen kruisteken maken
- moslims bidden absoluut geen Weesgegroet of onzeVader
- laat moslims ook liever niet bidden tot Jezus
- respecteer de vrijheid van ieder
- verplicht niemand tot actieve deelname aan christelijk gebed (in al zijn vormen)
- selecteer teksten die samen kunnen gebeden worden
- de voorwaarden (rituele wassing) en de context (de school) maken een eigen islamitisch ritueel gebed minder aangewezen.
- laat moslimkinderen ook eens 'voorgaan in gebed' in de klas. Zo werken we interlevensbeschouwelijk

5.6 'Richtlijnen' voor het bidden

Mensen vinden bidden soms moeilijk omdat ze niet goed weten wat ze moeten zeggen. Na enkele zinnen zijn ze uitgepraat. Dan is er stilte en denkt men dat het gebed niet goed is of niet goed meer gaat. Begrijpelijk, uiteraard. Maar toch mist men op deze wijze de essentie van gebed. Méér dan een non-stop gesprek is bidden een vorm van **aanwezigheid**.

Door te bidden geef je aan God eerst en vooral te kennen dat je in Zijn aanwezigheid wil vertoeven. Dat je bij Hem wil zijn. Het is zoals twee geliefden. Voor hen is 'bij elkaar zijn' het belangrijkste. Wat er gezegd wordt, komt pas op de tweede plaats. En reeds in elkaars aanwezigheid vertoeven, schenkt voldoening en geluk. Zo is het ook in het gebed, tussen God en mij. We zeggen dan eigenlijk: 'Heer, hier zijt Gij en hier ben ik. Dat is mij genoeg.'

Er zijn geen vaste regels over hoe wij moeten bidden. We zijn vrij om met God te spreken zoals wij willen. Maar als je niet precies weet wat je moet bidden en hoe je moet beginnen dan zou je de wijze van bidden kunnen gebruiken zoals Jezus ons dit leert in het "Onze Vader" gebed.

1. **Aanbidden:** God loven om wie Hij is en wat Hij heeft gedaan (Lofgebed).
2. **Belijden:** vergeving vragen voor alles wat we verkeerd hebben gedaan (Gebed om vergiffenis).
3. **Danken:** voor onze zegeningen, gezondheid, familie, vrienden, verhoorde gebeden en concrete zaken die je in je leven meemaakt (Dankgebed).
4. **Vragen/Voorbede:** bidden voor onszelf, vrienden, kennissen, kerk, evangelisatie, de wereld (Vraag- of smeekgebed).

5.7 Niet 'elke mooie tekst' is zomaar een gebed

Bidden en bezinnen zijn twee verschillende mogelijkheden/wegen om kinderen op te voeden tot een cultuur van innerlijkheid. Beiden (bidden en bezinnen) zijn echter niet hetzelfde. Het is nodig om het verschil te begrijpen en het ook over te brengen bij kinderen.

- Vele **bezinningsteksten** worden gebruikt als gebedstekst. Ze zijn hiertoe nochtans niet te herleiden. Bezinning kan gebeuren op louter humane basis. Door een bezinningstekst kunnen kinderen/jongeren/volwassenen stil worden bij de diepte van het leven. Het is waardevol dat dit gebeurt in de (godsdienst)les. Zo komt men op het spoor van een beleving van verbondenheid met iets meer.
- Bidden is iets anders dan bezinnen. **Bidden** gebeurt door Gods naam te noemen. Het gebeurt vanuit het bewustzijn van Gods aanwezigheid. Het is ruimte scheppen voor de verbondenheid met God.

Bidden kan ook ondersteund worden met 'hulpmiddelen': gebedsdoos, gebedssnoer, Jezuskaars, rituelenkoffer, klankschaal, gebedsdoosjes, Bijbeltekst, kaarsjes, intentieboek, wierookstokjes, lichtbal, gebedskalender, gebedsklapper, gebedskubus, pictogrammen...

5.8 Het bidden van leerlingen die een andere godsdienst beleven

Het is nodig heel voorzichtig om te gaan met het bidden van andersgelovigen op katholieke scholen, en vooral te zorgen dat de **persoonlijke vrijheid van de andersgelovige leerlingen geëerbiedigd blijft**. In geen geval verplicht men hen tot actieve deelname aan een christelijk gebed, in gelijk welke vorm (klasgebed, gebedsdienst, sacramentele of andere liturgische dienst). Wanneer de leerlingen in de godsdienstles een gebeds- of bezinningstekst schrijven, dienen de andersgelovige leerlingen duidelijk te weten dat zij geen christelijk gebed moeten formuleren.

In onze groep zijn we het hierover eens. En daar willen we in de toekomst verder aan werken:

Zijn er voldoende 'ondersteunde middelen aanwezig op onze school die de gebedscultuur ondersteunen?

Bidden kun je op elk moment en op elke plaats.

Niet alleen in de kerk.
Ook in de natuur,
in de drukke straten van de stad,
in je bed,
in een strandstoel,
in de tram,
in de bus achter het stuur,
op de fiets.

En niemand die het ziet.
Niemand hoeft het te zien.

“Als je wilt bidden,
ga dan je binnenkamer binnen”,
zei Jezus.

Die binnenkamer heb je bij je.
Altijd, in jezelf.

Want bidden is eigenlijk
je binnenkeren
om naar buiten te treden:
naar God,
de mens
en de wereld om je heen.

Bidden is stappen zetten
vanuit je diepste existentie,
uit je kind van God zijn.

Je kunt dus altijd bidden,
ook met drukte om je heen,
want ook de stilte
zit binnen in jezelf,
in de diepte
van je diepste gedachten.

Maar wie zegt altijd te bidden,
bidt misschien wel nooit.

Gebet is als het leven zelf,
het heeft ritme nodig
en volgehouden regelmaat.

Maak daarom van het gebed
de sleutel om de dag te openen
en het slot om hem te sluiten.

Dan zit je hele leven
als een hooggestemd sonnet
in een mooie insluiting.

Je hebt Gods zegen gevraagd
voor wat komen moet of kan,
en je hebt dank gezegd voor wat lukte,
vergeving voor wat mislukte
en zegen voor wie je ontmoette.

Mark Van de Voorde